

ר"ת	יציאה	כניסה
20:48	20:11	18:57
20:46	20:13	19:13
20:48	20:14	19:07
20:47	20:11	19:16

ירושלים
תל אביב
חיפה
באר שבע

חוט של חסד

בס"ד בר"ה

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

פרשת דברים | שבת חזון • ט' אב תשפ"ב • גליון 783

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד" ע"ש מוהר"ן מברסלב זיע"א

רח' שמואל הנביא 13 י-ם • ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

לטיטוס הרשע.

כי המשמעות העמוקה של בית המקדש היא **מקום עבודה**. זה המקום לריכז כל העבודה של כל עם ישראל ושל כל יחיד ויחיד. מקום שבו העבודה, על כל סוגיה ופרטיה, באה לידי שלימות ומיצוי מלא. על שלושה דברים העולם עומד ואחד מהם הוא "על העבודה" והמדובר הוא כמובן בעבודת בית המקדש. כאשר הבית מפסיק להיות מקום לעבודה - אין לו שום משמעות.

וכמו שאומר רבי נחמן, בכל המהלך של ימי האבלות על החורבן אנחנו לא מתגעגעים למשהו שהיה ואינו, אנחנו לא מתרפקים על עבר מפואר של עמינו; אלא אנחנו לומדים, מפיקים לקחים, ובונים בפועל ממש את בית המקדש השלישי!

ואיך בונים את בית המקדש השלישי? לא על ידי עצים ואבנים ולא על ידי זהב וכסף, אלא על ידי שאנחנו מחזירים את העבודה למרכז החיים.

כאשר העבודה היא מרכז החיים של האדם, מבחינתו בית המקדש כבר קיים, ומתוך הנקודה הזאת נתבונן על בית המקדש ונבין מה אנחנו צריכים להחזיר לחיים שלנו כדי להיחשב לבוני בית המקדש השלישי.

עבודה זו תפילה

קודם כול, בית המקדש נקרא בית תפילה, "כי ביתי בית תפילה ייקרא לכל העמים". וגם הרגל השלישית שעליה העולם עומד שהיא רגל העבודה שחסרה מאיתנו כיום, כי אין לנו קרבתות - עדיין קיימת והעבודה שעליה העולם עומד בימינו היא עבודת התפילה, איזו היא עבודה שבלב? זו תפילה, והתפילות תוקנו כנגד הקרבתות.

מכאן שבניין בית המקדש השלישי הוא להפוך את התפילה לרגל מרכזית שעליה העולם עומד ועליה החיים האישיים שלנו עומדים. שהתפילה לא תהיה חובה אצל האדם אלא צורך קיומי. שהאדם יתגעגע לתפילה וישתוקק לתפילה, ויתייחס לתפילה במלוא

המשך בעמ' 3

מאמר ראש הישיבה

והשב את העבודה

כמובן, זה לא רק ללמוד, אלא ליישם ולחיות אותם.

בית שנבנה בלי היסודות הללו, יסודות העבודה - הוא בית הרוס. לצופה מן הצד - זה יכול להיראות נפלא, זה יכול להיראות כקשר חם ואהבה פורחת, מציאות מושלמת. אבל אנשים עם אפילו מעט ניסיון בחיים יודעים שהכול זה זמני, חיצוני, רחוק מהמציאות כרחוק מזרח ממערב.

השאלה היא לא האם יבוא הפיצוץ והניתוק, אלא השאלה היא **מתי** זה יקרה ו**כמה** כואב זה יהיה.

הקמת בית בישראל לא מתחילה בחתונה, גם לא באירוסין ואפילו לא בתהליך השידוכין. הקמת הבית מתחילה בחינוך האדם ובהכוונה נכונה לקראת הקמת הבית. היא מתחילה בהבנה מהו בית ומהם היסודות שלו, ובמיקוד הנכון לתכלית של הבית.

**הקמת בית בישראל
לא מתחילה בחתונה,
גם לא באירוסין ואפילו
לא בתהליך השידוכין.
היא מתחילה בהבנה
מהו בית ומהם היסודות
שלו.**

מאשליה למציאות

אני לא אוהב להרוס לחתנים הצעירים את האשליה המתוקה שמציפה אותם וגורמת להם להרגיש כל כך טוב, אבל אני יודע שכדי שהאשליה המתוקה לא תהפוך לסיזם ארוך ומתמשך, ואדרבה כדי שאותה אשליה מתוקה תוכל להפוך ל**מציאות** מתוקה, אני חייב לגלות את האמת בנוגע לחיי הנישואין.

חיי נישואין מוצלחים לא מבוססים לא על אהבה, ולא על חוויה, חזקה ככל שתהיה. חיי נישואין מוצלחים מבוססים על עבודה, עמל, מאמץ. תשאלו כל זוג נשוי שמצליח להחזיק קשר טוב ובריא, קשר של אהבה ואחוה ושלוש ורעות, למעלה מעשר שנים. נכון שזו עבודה מתוקה ששכרה בצידה, ונכון שעם הזמן מפיקים סיפוק גדול מהעמל והמאמץ כשלעצמו, אבל זו עבודה. אדם לעמל יולד ולפום צערא אגרא.

מקום של עבודה

זהו בדיוק אותו דבר **בבית של כל עם ישראל, בית המקדש**.

בית המקדש היה מקום יפה מאוד, החוויות הרוחניות שבו היו חזקות ביותר כמתואר בחז"ל. אבל כשהוא חרב - זה לא הפתיע את גדולי ישראל. הם ידעו היטב שהבית לא חרב ברגע החורבן, אלא הוא כבר היה חרוב שנים רבות קודם לכן. "בית חרוב החרבת", נאמר

"עבודה" זו מילה מאוד גדולה ומאוד כוללת, "מילה מפוצצת", שיש לה כמובן פרטים רבים ופנים רבות, וזה לא נושא המאמר. הארכתי בזה רבות בספרי ההדרכה שלי לשלום בית. אבל כדי שחיי נישואין יצליחו, כדי שהאשור יתמיד לאורך ימים ושנים, וכדי שהבית ימלא את ייעודו להשראת השכינה ולהוות מקום קדוש בטוח ובריא לגידול ילדים מוצלחים באמת שיהיו אנשים מוצלחים ומבורכים - חייבים ללמוד כמה דברים נוספים. והעיקר,

אמונה השם יתברך תמיד **אוהב אותי טוב** ותמיד יהיה לי רגן **יותר טוב** ויהיה לי עוד ועוד יותר טוב (הרב שלום ארוש)

האמנם?! להתאבל להתנחם ולהתחבר גם יחד...

בית מקדשנו" מגלה לנו רביה"ק בהמשך דבריו הקדושים, האבלות של תשעה באב היא בכיה של געגוע, היא תוצאה של ידיעה ברורה והרגשה חזקה שהש" הוא זה שמצפה אלינו הוא זה שמתגעגע לחזור אלינו, והוא עוד יבוא אלינו ויחזיר לנו את כל מה שאיבדנו, גם אם מדובר בדברים שכבר שכחנו מה הם.

ידיעה זו מעוררת אצלנו את הגעגועים העצומים אליו חזרה, אני לדודי ודודי לי, כמים הפנים אל הפנים....

מגילת איכה מתחילה במילה "איכה", משמעותה הפשוטה היא: לשון "איר" יכול להיות שקרא כזה אסון כמו החורבן, אבל במובן הפנימי של המילה היא איפה, א-י-כ-ה... איכה זה צעקה של חיפוש, של געגוע אחרי משהו שאנו מרגישים בוודאות שהוא קיים, שהוא קרוב אלינו מאד מאד.

ממקום כזה כל הבכיה היא אחרת לגמרי היא בכיה של בטחון, שהנה הנה משיח בא, מתוך אמונה שדווקא אתם דמעות של געגוע ממשיכים יותר ויותר את הבורא אלינו,

וגם אם בשביל זה אנו צריכים לקרוא את מאורעות החורבן והגלויות אחריו, אלא שכל זה לא בשביל להידרך על מה שיהיה פעם, אלא בשביל להגביר את עוצמת הכיסופים והגעגוע לקראת העתיד המובטח.

זו בכיה שכל אחד יכול להתחבר, זו בכיה שמגיעה אחריה נחמה, אחריה מגיעים מוחין קדושים, שעליה נאמר "זוכה ורואה בשמחה..."

עם לב אטום, להתגעגע ולבכות על דבר שהוא כל כך רחוק מאיתנו. רבים מאיתנו לא יודעים היאך ואם אפשר בכלל להתחבר להתרגש באמת לאותה בכיה אמיתית שעליה אנו מצויים וגם רוצים להיות נמנים עליה בכל חצות ליליה ובפרט ביום תשעה באב. אמנם איך?!

והנה בקטע שלפנינו שכולו ציטוט מתוך דבריו של הצדיק האמת בליקוטי מוהר"ן ח"ב סי' ס"ה, משנה לנו את כל התפיסה המקובלת אצל רוב העם, ה"עבר אין" קובע רבינו הקדוש!

לא בוכים על חלב שנשפך! הבכיה היא לא של תסכול על מה שאיבדנו, אדרבא מרחיב גאון עוזינו מוהר"ת בליקוטי הלכות, שבכיה על העבר דומה היא כאותה בכיה של שבוכים העם האמורי על מתם, עד כדי שקורחים ושורטים בעצמם מרוב יאוש ותסכול, שכל זה טראה על חוסר תקווה ויאוש עמוק.

וכל זה אסרה התורה באיסור חמור. ניצני כפירה יש בבכיה כזאת.

כאן הבכיה היא על משהו אחר לגמרי, ידיעה אחת חזקה צריכה להיכנס אלינו עמוק עמוק לאורך כל ימי בין המצרים ובפרט לקראת העבודה של תשעה באב היא "שהשם יתברך מצפה לשוב אלינו ולחזור ולבנות

"והנה מה שעבר אין, כי כבר נשרף בית מקדשנו. אך כעת, שהשם יתברך מצפה לשוב אלינו ולחזור ולבנות בית מקדשנו, ראוי לנו שלא לעכב, חס ושלום, בנין בית המקדש, רק להשתדל בבנינו.

על כן מאד צריך לזהר לקום בחצות, להיות מתאבל על חרבן בית המקדש, כי אולי בגלגול הראשון היה הוא הגורם שיחרב הבית המקדש, ואפלו אם לאו, אולי הוא מעכב עתה בנין בית המקדש, ונחשב גם כן כאלו הוא גרם להחריבו (עין ירושלמי יומא פ"א ה"א). על כן צריך לזהר מאד לקום בחצות, ולהיות מתאבל מאד על חרבן בית המקדש, והשם יתברך הבטיח לכל המתאבל על ציון לשום לאבלי ציון "פאר תחת אפר" (ישעיה ס"א). 'פאר תחת אפר' דיקא' (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ס"ז).

עמודים אנו ביום מאד גורלי לעם ישראל, יום שנאמר בו "כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה" ומי לא מאיתנו שלא רוצה לזכות בשמחת ירושלים, ובשובה של שכנית עוזינו לשכון בתוכינו.

אלא שהאמת אם נאמר, לא תמיד קל הוא גם להאדם להתחבר כראוי לאותה אבלות שלכאורה היא כבר ישנה, ובפרט שאנו נמצאים כבר קרוב לאלפיים מאותו בנין קדוש ויפה עם כל השלימות הרוחנית שהיתה אז בשיא תפארתה, והאיך יכולים לדרוש מאיתנו אנשים מגושמים

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט
בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"
קו ההלכה הספרדי: 3030*

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

תשעה באב החל במוצאי שבת וכמה פרטים מתשעה באב עצמו

אבלות וכדומה, ויש מחמירים בזה אף בשבת זו שתשעה באב שחל בשבת ונדחה ליום ראשון, ולענין הלכה נראה, שאף שמעיקר הדין יכול ללמוד בשבת כאוות נפשו במה שליבו חפץ, מכל מקום המחמיר ללמוד דוקא בדברים המותרים ללמוד בתשעה באב, תבוא עליו ברכה, ובכל ענין יזהר שלא יבטל כלל מלימודו מחמת כן. הליכות עולם (חלק ב' עמוד ק"ז).

כיצד הסדר של הדברים מהסעודה השלישית עד החלפת הבגדים?

סעודה שלישית יש לקיים כרגיל, ללא שום מגבלה. יש לסיים את הסעודה קודם השקיעה בכמה דקות, שלא יבואו לטעות ולאכול לאחר השקיעה. את הבגדים שמחליפים וחליצת המנעל יש לעשות אחר שעברו 20 דקות משקיעת החמה.

גבאי בית כנסת, ממתי מותר להכין את בית הכנסת לתשעה באב ולפנות הספסלים?

מעיקר הדין יש להמתין שיעור זמן של 20 דקות לאחר השקיעה באופן שיהיה וודאי לילה, אמנם אם יש צורך גדול כגון שיש הרבה מתפללים בבית הכנסת, אפשר להקל להתחיל לסדר מייד לאחר השקיעה. (משום שכל דבר שאסור משום שבות לא גזרו עליו ביה"ש. ע"י בזה חזון עובדיה פסח עמי רסח).

בשעת מלכותו. ואסור להמנע מאכילת בשר בסעודה זו מטעם אבלות, שלחן ערוך (סימן תקנ"ב סעיף י'). ורק מי שאינו רגיל לאכול בשר בסעודה זו בכל שבת מטעמי בריאות וכדומה, יכול להמנע גם בשבת זו. מגן אברהם (שם) ילקוט יוסף (סימן תקנ"א סעיף ט').

האם יש שורש למנהג להעלות את רב בית הכנסת לעליית מפטיר?

יש מקהילות האשכנזים שנהגו להעלות את רב בית הכנסת בשבת זו לעליית מפטיר - חזון ישעיהו בן אמוץ. נ כתב באילה רבה (סימן רפ"ב אות י"ד) ובמגן אברהם (שם סעיף קטן י"ד) והספרדים לא נהגו בזה. יביע אומר (חלק ו' אורח חיים סימן כ"ה).

האם מותר ללמוד בשבת זו לאחר חצות היום בדברים שליבו חפץ, או שצריך ללמוד רק דברים המותרים בתשעה באב?

יש נוהגים להחמיר שלא ללמוד בערב תשעה באב אחר חצות היום, אלא בדברים המותרים ללמוד בתשעה באב, כגון מדרש איכה, הלכות תשעה באב, הלכות

שבת לפני תשעה באב נקראת "שבת חזון" ובספרי החסידות כתוב ששבת חזון גדולה במעלה יותר מכל שבתות השנה, ובפרט בשבת זו שתשעה באב עצמו חל בשבת. אוהב ישראל מאפטא (פרשת דברים). ומובא עוד ששבת זו כולה הוא עת רצון, וכמו ששעת המנחה בכל יום הוא זמן של התגברות הדינים וביום שבת נהפך שעת המנחה לשעת "רעוא דרעוין", כך בשבת חזון שכל ימי החול שסביב לה הם ימי דין, והשבת מהפכת אותם לרחמים, ולכן בשבת זו נקל לאיש שיתקן ויגיע לשורשו בקדושה. שפתי צדיק (שבת חזון) בשם הרבי מלובלין.

בשנה זו שחל תשעה באב בשבת והצום נדחה ליום ראשון, והסעודה המפסקת היא בסעודה שלישית האם צריך לנהוג איזה שהם מנהגי אבלות?

אסור לנהוג מנהגי אבלות כלל ואפילו בסעודה שלישית שמסתיימת סמוך לשקיעה, אוכלים בשר ושותים יין, ומעלה על שולחנו כסעודת שלמה המלך

זכות תפילה בציבור

שאל אותו הרבי: "אמור לי נא האם עדיין שומר אתה את מנהגך הטוב להקפיד לא להפסיד בשום אופן תפילה במניין גם שאתה בדרכים?"

אחד מחסידי רבי מרדכי מלוי-טשרנוביל ז"ע"א היה חסיד מיוחד במידות טובות וירא שמים ומדקדק במצוות בצורה מעוררת השתאות.

הגם שהחסיד שלח את ידו בעסקים שונים והיה סוחר מוצלח, בכל מקום בו נמצא, היה שומר על דרכי התורה והחסידות, במיוחד היה מקפיד על תפילה בציבור בכל מצב ללא יוצא מן הכלל. בכל מקום שאליו היה מגיע במסחרו לא ויתר על תפילה בציבור זה היה כרוך במסירות נפש ממש, פעמים היה צריך לעבור בדרכו בעיירות שיש שם תפילה בציבור אחת בלבד בשעה מסוימת ולכן הוא היה צריך לתכנן את נסיעתו שיעיג למקום בזמן התפילה שחלילה לא יפסיד את התפילה עם הציבור.

רבות הפעמים שנאלץ לעשות סיבוב גדול מאוד כדי להגיע למקום שיש בו תפילה בציבור ומדובר היה על נסיעה של עוד כמה שעות שבהם היה מקיף את האזור ואפילו מתרחק ממקום שאליו הוא צריך להגיע והכל בשביל לא לפספס את המצווה.

אחד משכניו של החסיד קינא מאוד בהצלחתו של שכנו שזכה להיות גם ירא שמים וגם עתיר נכסים הקינאה העבירה אותו על דעתו הוא חשב רבות מה הוא יכול להציק ולפגוע בשכנו.

כדי להוציא את זממו לפועל ולהזיק לחסיד החל לעקוב אחרי מעשיו ולגלות אולי ימצא משהו שיוכל לעזור לו לפגוע בו.

לאחר מעקב של תקופה הוא גילה משהו קטן מפעולותיו של הסוחר שהיא לא תקינה לפי החוק. אותו שכן שפל עשה מעשה איום וגורא והחליט להלשין לשלטונות החוק על הסוחר. העלילה הייתה קשה מאוד באופן כזה שלא יהיה כל סיכוי שהסוחר יחלץ מעונש.

העונש שהשלטונות נותנים על עבירה כזאת היא קנסות כספיים כבדים ואף עונש מאסר ובדאי שמדובר על סוחר יהודי העונש הוא מחמיר ביותר. השכן הקנאי הוסיף וניפח את הסיפור כאילו מדובר בכנופייה פורעת חוק וסדר וכתב ההלשנה שהגיש לשלטונות היה ארוך ומלא בשקרים.

לאחר ימים לא רבים קיבל החסיד הזמנה לדיון בעניינו

ומשראה סעיפי החוק נדרש לענות חשכו בדברים גרעין קטן של אמת יהיה קשה מאוד להפריח את שאר השקרים שהעלילו עליו והוא הבין שאין עו"ד שיסיים להגן עליו בעניין זה.

כשראה שהצרה כזו כבדה, בצר לו פנה אל רבו רבי מרדכי שיעשה הכל להושיעו מהצרה שנחתה על ראשו סיפר החסיד לרבו על העלילה ועל העונש הכבד שמרחף מעליו והוא לא יודע איך להיחלץ ממנה.

שאל אותו הרבי: "אמור לי נא האם עדיין שומר את מנהגך הטוב להקפיד לא להפסיד בשום אופן תפילה במניין גם שאתה בדרכים?" ענה החסיד בעוז: "כמובן, חסד ה' עלי שלעולם לא הפסדתי תפילה במניין גם שהדבר גורם לי לטורח רב מאוד".

כאשר שמע זאת הרב מפי החסיד בירך אותו ברכה נרגשת מעומק הלב והבטיח לא כי אל דאגה עוד הוא יצא במשפט זכאי!

בהגיע יום המשפט השכן הרע כבר היה ממש שמח שהינה הינה תגשם הרעה על שכנו, אך השופט פסק בצורה פלאית ממש כי אין בסוחר כל אשמה והחסיד יצא לחרות בנס ממש.

לאחר תקופה שאלו את הרבי איך יכול היה להבטיח דבר כזה הרי זה לא סביר בכלל שמשפט כזה יצא בלא עונש.

ענה להם הרבי ואמר: "אין כאן שום דבר פלאי. אלא, הדבר פשוט הוא שהחסיד היה חייב לצאת זכאי מאחר ובבית האסורים אין יכולת להתפלל במניין מאחר שאותו חסיד מוסר את נפשו בעבור מצווה זאת ללא יוצא מן הכלל הרי שידעתי בוודאות שמהשמים יעזרו לו וישמרו עליו שיוכל להמשיך להתפלל בציבור כמנהגו הטוב.

כובד הראש והרצינות.

וזו עיקר עבודת האדם בעולם הזה: עבודת התפילה.

וגם התפילה עצמה כוללת חלקים רבים שכולם היו בבית המקדש.

עבודת הקרבנות כללה ויודי ותשובה. זה היה העיקר בקרבן. כל הנביאים מוכיחים את עם ישראל על כך. להביא קרבן ולכבד את ה' בחיצוניות כאשר הלב רחוק ומבלי להיכנע לה' בפנימיות הלב - זה דבר מאוס ונתעב על הקדוש ברוך הוא.

עיקר העבודה היה התשובה, הוודי, החרטה, כניעת הרוח בפני הבורא, הכרה בחטא ובאפסיות האדם. וגם בתפילה שלנו התשובה והסליחה הוודי והכניעה לפני הבורא תופסות מקום מרכזי.

עבודת הקרבנות כללה גם הודיה לה', שירות ותשבחות. הקרבנות לוו בשירת הלויים שעוררה את הלב והנפש לערגה לא-ל חי, להשתוקקת להתרוסס מחיי החומר לחיים שבהם הרצון לקרבת אלוקים ממלא את כל האדם כמו שרואים בתהלים.

גם שתי העבודות החשובות ביותר בחיי האדם הן השירה וההודאה.

ההודאה מבטאת את הקשר העמוק אל הבורא, את האמונה העמוקה שהכול מאתו יתברך, והיא היסוד לתיקון האדם, הכרת הטוב ועוד. והשירה היא הרצון להיות תמיד קרובים לה', להתנתק מכבלי החומר. ולכן בשבת שבה אנחנו מתנתקים מהעולם הגשמי - אנחנו מתחברים לעולם של שירה וניגון.

כולנו פועלי בניין

כל בר דעת מבין שרק נגענו בנקודות אלה על קצה המזלג, ניתן להרחיב בהן ממש בלי סוף. אבל המטרה שלי להביא את הדברים לעבודה מעשית בפועל ממש ולא לרעיונות.

לצערנו בתפילות הכתובות אנחנו לא מצליחים תמיד לחיות את המהות של התפילה, לא בוודי ולא בהודיה ואפילו לא בשאלת צרכינו כמו שראוי ונכון לבקש.

אבל בעבודת התפילה האישית - ההתבודדות - בה יכול האדם לבטא את ההודיה שלו לבורא בשפה הפשוטה ביותר המחוברת ישירות עם הלב שלו. בשיחה האישית עם הבורא בקשת הסליחה והוודי יוצאות מהמקום האמתי ביותר, בפשטות.

וכאשר ההתבודדות כראוי גם שלוש התפילות הקבועות מקבלות את המשמעות המלאה של המילה "עבודה שבלב".

אנחנו לא רק מתאבלים על החורבן, אלא אנחנו בונים את בית המקדש. ובניין בית המקדש הוא בניין התפילה, חיים של עבודה שלימה בעבודת ה'.

יהי רצון שנראה במהרה בבניין בית מקדשנו בתפארתו.

בברכת שבת שלום ומבורך

לְפָנֶיךָ יְיָ יוֹסֵף

הכל עומד על היסוד ש"אין ייסורים ללא עוון". אדם שברור לו בתכלית הבירור, שאין שום הפקרות בבריאה, וכל צער ולו הקטן ביותר שיש לו, הוא רק בשל עוונותיו, הוא חי חיים של "גן עדן" בעולם הזה, כי הוא חי בעולם ברור וצודק, והוא יודע שיש בידו להגיע לחיים טובים ויפים, על ידי שישתדל תמיד ללכת בדרך ה' בתמימות, ואז לא יהיו לו שום ייסורים, והעיקר, על ידי שיעשה חשבון נפש יומיומי. כי מחמת שהאדם לא יכול להגיע לשלמות בבת אחת, וכל אדם בוודאי נכשל הרבה, כל אחד לפי בחינתו, לכן עיקר החיים הטובים הם על ידי שיעשה בכל יום שעה התבודדות, ובשעה הזאת יעשה חשבון נפש, ויראה מה עליו לתקן, וישר את אורחותיו על פי התורה ועל פי דברי כל הצדיקים, ואז מובטח לו שיראה ישועות, ככתוב: ושם דרך אראנו בישע אלוקים - ודרשו חז"ל: מי ששם את אורחותיו, דהיינו ששופט את עצמו - אראנו בישע אלוקים - בוודאי יראה ישועות גדולות. ואל תאמר, שמא רק אם אעשה תשובה מושלמת, רק אז ימחלו לי עוונותיי? אין זה כך. אלא, האדם צריך לעשות תשובה עד היכן שידו מגעת, והבורא שרואה שאדם זה משתדל לעשות תשובה בכל יום, על אף שהוא רחוק רחוק מלעשות תשובה שלמה, הוא מוחל לו ומיטיב עמו.

בתורה הקדושה מובא מעשה מכירת יוסף על ידי השבטים, ושיעקב אבינו עליו השלום חשב שיוסף נטרף על ידי חיה רעה, כמו שכתוב: טרף טורף יוסף... והוא מיאן להתנחם על מותו במשך עשרים ושתיים שנה, עד שחזרו האחים עם הידיעה שעוד יוסף חי, והוא מלך במצרים.

ואז כתוב: ותחי רוח יעקב... ודרשו חז"ל: מה פירוש "ותחי רוח יעקב"? שחזרה אליו רוח הקודש שנסתלקה ממנו כל אותן עשרים ושתיים שנה.

במכתב שכתב אחד מגדולי חסידו ברסלב בפולין, הרה"ג קמינסקי הי"ד, הוא שואל שאלה קשה: כיצד ייתכן שיעקב אבינו עליו השלום לא קיבל באהבה את הידיעה על אובדן יוסף, עד כדי כך שמיאן להתנחם במשך עשרים ושתיים שנה? הלא יש עדויות על אנשים פשוטים הרבה יותר מיעקב אבינו, שאיבדו בנים וקיבלו את הגזירה באהבה, ויש מהם שאפילו לא היזילו דמעה, ולא עוד אלא שחיזקו ועודדו את הבאים לנחמם. האם יעקב אבינו, בחיר האבות, לא היה במדרגה זו חלילה?

והתירוץ שמביא הרב קמינסקי הי"ד באותו מכתב, הוא מאיר עיניים ממש, והוא על פי מה שכתב רבינו הקדוש בתורה ד': "כשאדם יודע שכל מאורעותיו הן לטובתו, זאת הבחינה היא מעין עולם הבא", ומסביר שם במכתבו, שיעקב אבינו חי כל חייו בהשגה, שה' יתברך מנהיג את עולמו אך ורק מידה כנגד מידה, ועם ההשגה הזאת, הוא חי חיים של מעין עולם הבא, שהתבונן על כל מאורעות העולם, ובפרט על כל המאורעות שלו, והבין מתוכם כיצד מנהיג הבורא את עולמו הנאה הזה, ואיך שהכול צודק וישר, ואיך שהכול לטובה, ומתוך התבוננות זו התקרב אל ה' יתברך, כמובא בליקוטי מוהר"ן: "כי איש הישראלי צריך תמיד להסתכל בהשכל של כל דבר, ולקשר את עצמו אל החכמה והשכל שיש בכל דבר, כדי שייאיר לו השכל שיש בכל דבר, להתקרב לה' יתברך על ידי אותו הדבר. כי השכל הוא אור גדול ומאיר לו בכל דרכיו". (תורה א')

התבודדות ומעלת התפילה הספר של הרב שלום ארוש 052-2240696

הראשל"צ הרב יצחק נסים זצ"ל ט' אב

לאורם נלך

הילולא דצדיקיא

קו האמונה
02-6444250

על רצונו לבקר בפלשתינה (מבלי להזכיר את שמה של מדינת ישראל), שמשלטת ישראל, שלא קיבלה כל מידע על כך, החליטה לקבל את פניו בטקס ממלכתי בהשתתפות נשיא המדינה, ראש הממשלה, הרב הראשי לישראל, שרים ועוד. הרב נסים התנה את השתתפותו בטקס זה, בביקור גומלין של האפיפיור בלשכתו, או בביתו, או במרתף השואה בירושלים. הוותיקן לא אישר זאת, לכן, הרב נסים הודיע על סירובו להשתתף בקבלת הפנים. מיד פרץ פולמוס ציבורי עז, בארץ ובעולם, בתקשורת ומחוצה לה. לחצים אדירים הופעלו עליו כדי שישתתף בטקס זה, עד כדי איום לפטרו לאחר הביקור, אך הוא עמד איתן בדעתו, וזכה בתקיפות את כל ההפצרות. ואכן לאחר מכן הסכימו עם עמדת הרב שלא היה צריך לתת כבוד לאפיפיור.

לחם מלחמת קודש בכל הקשור לצניעות לאחר ששמע שראש הממשלה, לוי אשכול, מצדד בגופים לא דתיים הדורשים להסיר את המחיצה, שהונחה בהוראת הרבנים הראשיים, ליד הכותל המערבי, הרבנים הראשיים שלחו אליו מיד מברק:

"עניין מחיצה ליד הכותל הוא עניין הלכתי גרידא, ובסמכות הרבנים הראשיים לקבוע בדבר כפי ששורת הדין מחייבת". ראש הממשלה נסוג מכך.

חיבר ספר שו"ת יין הטוב, שחתם על זה מרן החפץ חיים זצ"ל, מרן החפץ חיים כתב עליו בהסכמתו: "וראיתי שרב כמו באורייתא בחריפות ובקיאות".

בט' אב תשמ"א - בן 85, נפטר, על פי עצת הראשון לציון הרב הראשי לישראל, הרב מרדכי אליהו, נקבר בהר הזיתים ליד רבו, הרב שלמה אליעזר אלפנדי זכותו יגן עלינו אמן.

הרב יצחק נסים נולד בכ"ה כסלו בשנת תרנ"ו בבגדד, לאביו הרב רחמים, כשהיה בן 10, והוריו החליטו לעלות לארץ, לירושלים. כשהיה בן 18, חזר לבדו לבגדד, כדי ללמוד שם תורה אצל גדולי הרבנים אצל חכם שמעון אגסי מגדולי רבני בגדד כשהיה בן 28, עלה עם אשתו לארץ ישראל.

כשהיה בן 59 נבחר לראשון לציון הרב הראשי לישראל, יחד עם הרב יצחק אייזיק הלוי הרצוג.

בט' אב תשט"ו כתב קינה בה קונן על כך שעברו 8 שנים מאז תקומת מדינת ישראל ורגל יהודי לא יכולה לדרוך ליד הכותל המערבי הנתון למרמס בידי הירדנים.

היה לוחם מלחמת ה' הן למען קדושת השבת לחם בכל עוז מול מפעל או חברות שהעזו לחלל אותה, כ"כ לחם מול הכנסת בכל הקשור לתורת ישראל והנצחת יהדות ישראל, כ"כ הקפיד שהכתיבה בתעודות הזהות יהודי תהיה ע"פ הנחיות התורה הקדושה ולא ע"פ הכרזת האדם על עצמו כיהודי, זכה והתאמץ בהעלאת עצמות החיד"א מליורנו שבאיטליה, הספיידו בעצרת בבית הכנסת "ישרון" (מסע ההלוויה התקיים למחרת, הוא נקבר בהר המנוחות).

הרב התיר את "בני ישראל" שעלו מהודו לאחר בדיקה וקבלת עדויות על יהדותם, לכן מותר להינשא אתם.

יצא בקריאה לוותיקן להימנע מכל שינוי בלוח השנה העולמי לפגוע בקיימה ובשמירתה של השבת. ריכז מערכה שלימה נגד כוונה זו. פנה למוסחה לאסטרונומיה, ולרבנים בחוץ לארץ שיפעלו בעולם הנוצרי והמוסלמי. ואכן, דבר זה לא בוצע.

בי"ח כסלו תשכ"ד לאחר שהאפיפיור הודיע במפתיע

כתור לחתקנים

כחפסה

כחניה

והכי חשוב
בבית!

לא שוכחים-אהבת חינוך

החבורת שמעניקה כלים לאהוב.
052-2240696

חוט של חסד מאחלים לכל עם ישראל
בין הזמנים גדוש ומלא באהבת חינוך

אמר רשב"י: אם עם
ישראל ישמרו שתי
שבתות כהלכתן מיד
נגאלים.

שתי שבתות - הכוונה
היא השבת ותוספת
השבת! כשאתה מוסיף
על השבת ומאחר
בהוצאת השבת, נחשב
ששמרת שתי שבתות!
ומובטחת גאולה-
ואפילו גאולה פרטית
לישועה שלך.
(חמדת ימים)

כתב אישום

"כל דור שלא נבנה
בית המקדש
כאילו החריבו הוא"
(ירושלמי יומא דף ה)

האישום הוא כלפי כל אחד מאיתנו באופן אישי!
זה הזמן להתחזק באהבת חינוך.

לא בשמים היא

שתלוי בו הכל, היצר הרע תמיד מנסה להרוס ולהכשיל חס ושלום, לכן נשות ישראל היקרות תהיינה בעזרת השם גיבורות וחזקות ללכת בצניעות ולשמח את השם ולקרב את הגאולה.

וכל אחד מאתנו יקדיש לזה מעט זמן לתפילה ויאמר להשם "ריבונו של עולם תן לנשות ישראל היקרות לדעת שהיופי האמיתי זה הצניעות, ותבטל מהן את הרצון להראות, תרחם על בנות ישראל היקרות שילכו בדרך אימותי הקדושות..." "כפי שמלמד אותנו מורינו הרב שליט"א.

ישנה עוד נקודה יסודית וחשובה שאנו לומדים אותה מדברי החפץ חיים הקדוש בספרו שמירת הלשון שכותב כך:

"דוע מה שאמרו חז"ל (יומא ט:): שבית שני נחרב בעוון שנאת חנים ולשון הרע, ואם העוון הזה, היה בו כח להחריב את הבית הבנוי, על אחת כמה וכמה שיש בו כח לעכב מלהבנות את הבית החריב, חס ושלום, על כן האיש שיחזק את עצמו בעניין הזה של שמירת הלשון בכל כוחו, ויזרז גם אחרים בעניין הגדול הזה למען כבוד ה' ותורתו, יהיה בוודאי סיוע למהר את הגאולה במהרה בימינו".

ידידי היקרים, צריכים אנו לדעת שלא בשמיים היא, וע"י רצון טוב, השתדלות ותפילה להשם יתברך, יש בידינו להתגבר בעזרת השם על הגורמים הללו לחורבן בית מקדשנו, וצריכים לדעת שכל דבר קטן זה עצום לפני השם,

והכל מצטרף לחשבון גדול שעל ידו השם יתברך יחיש לנו את הגאולה בקרוב ממש, אמן.

בימים אלו של בין המצרים, ובפרט בט' באב כל בית ישראל מתאבלים על חורבן בית המקדש שנגרם בעוונותינו.

צריך לדעת שאין זה צער על העבר שלכאורה אינו כל כך קשור לזמננו, אלא צער החורבן שייך לכל אחד מאתנו.

חז"ל קבעו לנו את הימים הללו לימי אבל עד שיבנה בית המקדש, מהסיבה הפשוטה שבכל עת שלא נבנה בית המקדש עדיין לצערנו, אנחנו אוחזים בגורמים שגרמו לחורבנו, ולו יצויר שבית המקדש היה נבנה עכשיו ללא תיקון מעשינו, מיד היה נחרב שוב חס ושלום.

וכך אומרת הגמרא שכל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו, כאילו נחרב בימיו, ולכן אנחנו צריכים להשתדל מאוד בכל כוחנו, ואפילו רק בנקודה קטנה בכל פעם, לתקן ולגרום לבניין בית המקדש במהרה בימינו, לכן בעזרת השם נשתדל לגעת בשתי נקודות עיקריות המופיעות בדברי חז"ל שהתחזקות בהן תסייע לקרב את בניין בית המקדש.

דבר ראשון מאוד חשוב ובפרט בדור שלנו, הוא הצניעות של נשות ישראל היקרות. הגמרא הקדושה (פסחים טז.) אומרת על הנשים שהולכות בדרך הצניעות "מעלה עליהן הכתוב כאילו נבנה היכל בימיהן".

עד כדי כך חשובה הצניעות של הנשים לפני השם עד שחז"ל אמרו שבזה תהא תלויה הגאולה "בזכות נשים צדקניות נגאלו ישראל מצרים, ובזכות נשים צדקניות עתידין ישראל להגאל". וכמוכן שבדבר

חדש על המדף

חוק האמונה • ליקוטי מוהרן כרך ג' • מגנטים לחיזוק האמונה

משעה שמחה

אנרגיה חיובית

מקנה ביטחון

052-2240696

חיזוקו

מתחזקים בשמירת שבת

מאה
ברכות
בשבת

אם אינו יכול
להשלים מאה ברכות
בפירות ובשמים,
יכוון לברכות העולים
לתורה וההפטרה,
ויענה אמן,
ויחשב לו
כאילו ברך בעצמו,
כי גדול העונה
יותר מהמברך
(בהלכה ובאגדה)

לקבלת מטרים מחזקים 052-6672221

איזה בעל חי לא יכול להכות פעמים?
תשובה לפרשת פנחס:

ספר במדבר פרק כו בפרשתנו צפון הוא שם משפחה (כו טו) לצפון משפחת הצפוני.
זוכה לפרשת פנחס: ישי ראובן כליף, בני ברק.

al5308000@gmail.com | 02-5812252

עיניים במתנה

לעשות על מנת שהכאב יעלם או לפחות יפחת?
ואז נזכרתי בו, בעלון המיוחד של חוט של חסד, נזכרתי במעלת התודה וחשיבותה.

פתחתי בתודה ובהודאה לה' על שנתן לי במתנה שתי עיניים בריאות ורואות, ותודה שכעת הן ממש כואבות עד כדי כך שאני לא מסוגל לפתוח אותן.

לאחר אמירת התודה לאבא אוהב שבשמים אמרתי בדבקות את ה"מזמור לתודה" מספר פעמים, כשסיימתי הכאב שכח אט-אט עד ש.. הפלא ופלא הכאב נעלם לגמרי.

את ברכת המזון בירכתי מתוך הכתוב ובכוונה גדולה שבליבי אני מודה לה' על שתי עיניים שנתנו לי במתנה, על היכולת לקרוא, לראות, להתבונן בטוב ה' ובחסדיו הרבים.

אמרתי תודה והכאב העיניים נעלם!

שמי דניאל.

רציתי לשתף אתכם בסיפור התודה שלי.

לפני כן מחובתי לציין שאני נהנה מאוד מהעלון המיוחד, המלא בתוכן ייחודי מאוד ובמיוחד מסדור סיפורי התודה.

ונהנה הסיפור,

שבת קודש פרשת בלק-

סעודת הבוקר החלה לאחר המנה הראשונה החלנו

לשיר זמירות שבת נעימה עד

שלפתע החלו לי כאבים בעיניים

שהלכו והתחזקו עם הדקות. עד שנאלצתי

לקום משולחן השבת ולשכב במיטה ללא

יכולת לפתוח את עיני.

כך שכבתי למשך כמה דקות תוך שאני מהדק היטב את סגירת העיניים מפאת הכאב העצום.

תוך כדי שכיבה ולאחר כמה דקות שאני מנסה להירגע מהכאב העז עולה בי מחשבה מה אוכל

עשורון

פתרונות יש לשלוח עד יום שני למייל: al5308000@gmail.com
או לפקס: 02-5812252 | יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

מה התקבל

השלימו את השאלות במאונך, אם פתרתם נכון, תקבלו ביטוי מהאותיות המודגשות.

1. פרק זמן של שבעה ימים
2. לילה באנגלית
3. עוסק בכיבוי שרפות
4. מילת הסכמה
5. השיב בשלילה
6. אדם שמצבו בסכנת חיים
7. נוזל בעל ניחוח נעים
8. אביו של שמשון הגיבור
9. רהיט שישנים עליו

1	2	3	4	5	6	7	8	9

התוצאה שהתקבלה: מ

בדיחות הדעת

פעם אחת הגיע אדם מאוד עצוב לקבלת קהל אצל אחד הצדיקים. ורצה להתארח אצלו בשבת. הרבי הורה לשמש שלו שלא יקבלוהו לשבת אלא ידאגו לו להיות באיזה בית תמחוי עד מוצאי שבת. במוצאי שבת הגיע האיש לקבלת קהל אצל הצדיק, כשהגיע. תורו, פתח הרבי במאור פנים ואמר לו: השבת מוכנה לארח כל אחד, לדוגמה כאשר מגיע שבת ראש חודש קוראים בשבת קריאה של ראש חודש, כשמגיע שבת חנוכה השבת מארחת את חנוכה וקוראים קריאה של חנוכה. וכן על זה הדרך בכל השבתות. אך כאשר מגיע תשעה באב לשבת השבת אינה נותנת למועד זה שום דריסת רגל... דע לך, אומר הרבי, השבת מארחת את כולם, אך מי שמתלונן ובוכה כל הזמן השבת לא מארחת אותו כלל. אותו אדם הבין היטב את המסר.

העלון מוקדש

לעילוי נשמת

יוסף חיים בן אברהם ז"ל

נלב"ע ד' אב.

להקדשת העלון: 02-5308000

הביקורת והצעקות שלנו עליו כי הוא כבר מאחר לכיתה (כמו כל בוקר) והוא מצידו ניסה לברוח לתוך השמיכה ולהתגונן, עד שראה כי אין לו סיכוי לישון בשקט והפך את הביקורת שלנו, שהתחיל כראון חינוכי למריבה. ברור לכולנו ששעה זו אינה מתאימה לשיחה, כי הילד אינו פנוי עכשיו לשמוע ולקבל מאיתנו הדרכה חינוכית.

שיחה תועלתית

דבר נוסף עליו לבדוק, האם כאשר אנו "רוצים" לשוחח עם הילד, האם אנחנו רוצים לפרוק את המטען של הבעיה שהצטבר ולהשליך אותה על הילד ולתת לו להתמודד, ובמקרה זה הוא יחפש תירוץ להצדיק את בעיותיו, או שאנו באמת רוצים להשיג אצלו שינוי וגם אנו מוכנים להתאמץ לשם כך. ולכן, כדי שתהיה תועלת מהשיחה, עליו להביא את הילד למצב של ניעויות והרוע ורק אז נוכל לדבר איתו על הבעיה העומדת על הפרק ולכן זמן שאנחנו או הוא לחוץ או כעוס- לעולם אינו הזמן המתאים. הזמן הכי מתאים הוא דווקא מתי שהבעיה לא על הפרק, מתי שהילד אינו לחוץ והוא לא צריך לחשוב עצמו. בזמן ניעו, החושים שלו לא עסוקים ב"להגן" על עצמו ולכן זמן שבו הבעיה אינה על הפרק, הוא הטוב ביותר לשיחה על הבעיה. המשך בע"ה בשבוע הבא!

הרב אבוחצירא - יועץ, מאבחן ומטפל
לייעוץ טלפוני ללא תשלום
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
נייד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירא

לומדים להצליח פרק כג'

הורים יקרים, אנחנו לומדים על המיומנות השלישית מתוך חמש המיומנויות, שהן: סדר וארגון, ניהול זמן, התמקדות, ריכוז ומוטיבציה. המאמרים בסדרה זו, עוסקים ב"מיומנויות ההכשרה ללמידה" דהיינו: באותם כלים שבאמצעותן ניתן להגיע ללמידה. בכל המאמרים בסדרה, העבודה הינה אישית לתלמיד, גם לעיתים להורים, כעבודה זוגית, ורצוי שהיא תהיה תמיד עבודה-משפחתית. הנושא השבוע הוא: עבודה משפחתית ועבודה אישית.

משימת המשפחה

עלינו לדעת שכמעט כל עבודה בחינוך הילדים, נדרש לעשותה במסגרת משפחתית. לדוגמה: דיברנו לאחרונה על ניהול סדר יום והתארגנות הבוקר, ושניהם "משימות-משפחה" ולכן כולם, הורים וילדים, אמורים

לשתף בה פעולה כפי יכולתם ולקבל עליה אחריות אישית. נתרגל כפי שלמדנו בפרקים הקודמים, ע"י דוגמה אישית, שיחות כלליות ואישיות, מבצעים, אימון, עידוד, מעקב אישי וכללי ופרסים. במידה וקשה לילדים לקבל אחריות ומחויבות, אדרבה, זו יכולה להיות הזדמנות טובה ללמד אותם בצורה קבוצתית איך מתארגנים במסגרת של זמן ולאפשר להם ללמוד להיות עצמאים, לקחת אחריות ולהתקדם מבחינה אישית. את הפעולות הללו עלינו לחנך ולהרגיל את כל אחד מילדינו בזמן ובגילו המתאים, ובמידה ולא פעלנו כך עד היום ואנו נתקלים היום בבעיות מיקוד, ארגון, חוסר אחריות וחוסר סדר בזמן הבוקר, וזה לא קשור לבעיות שניה, עלינו לעבוד יותר נקודתי עם כל ילד בנפרד ע"מ לראות התקדמות. אך בכדי לקיים מערכת שיחות עלינו לבדוק אם אנו והילד אכן נמצאים במצב "חיבור נפשי" ויכולים "לקבל זה מזה" דהיינו אם מצב התקשורת שלנו מספיק אסין, פתוח ויציב לעבודה משותפת.

כללים בשיחה עם הילד

כלל ראשון בשיחה עם ילדנו ליצירת התקדמות בנושא התנהגותי, הוא: "יצירת בית רגוע". כבר שוחחנו בעבר על חשיבות בית רגוע המזמין תקשורת נכונה עם

הילדים. בבית בו אין חלוקת תפקידים ברורה בין ההורים, בבית בו שורר חוסר היררכיה בין הילדים להורים, חוסר כבוד בין ההורים ובינם לבין הילדים, וכל-שכן בבית בו שורר לחץ, מתח, צעקות וכדו' אין סיכוי להצליח לחנך ילדים. לאחר "יצירת בית רגוע" העבודה השנייה שלנו מתבטאת ב-2 תחומים: א. בדיקת היחס שלנו כלפי הילדים- דהיינו עד כמה הילדים רוצים לקבל מאיתנו הדרכה חינוכית. ב. עד כמה הילדים מייחסים חשיבות ורצון לעבוד ולקיים את חוקי הבית. נזכור תמיד, שמטרת השיחה היא: קירוב לבבות ופתרון בעיות ולא זמן להעברת ביקורת, וככזו עליה להיות עדינה ונעימה. שיחות המבוססות על ביקורת, שפיטת התנהגות או הנערות במצב רוח לא נעים או בזמן מתוח- פרט להרס נוסף במערכת היחסים בינו לבין הילד, אינן עושות מאומה. שיחה כזו דומה לשיחת חרשים ולא תצא

ממנה כל תועלת. בכדי שהילד ירצה לקבל מאיתנו "הדרכה חינוכית" עלינו להיות אנשי חינוך. התנהגות ברוטאלית או כזו שאינה עדינה, מדביקה על גבנו תווית של מחוסרי-חינוך ואין כל סיבה שבעולם שהשיחות שלנו יוכלו להשפיע על הילד. לכן כלל עקרונות בשיחה עם הילד, אומר: לעולם אין לשוחח בזמן שבו אנו או הילד נמצאים במידת הכעס. הילד עשה דבר מה הנוגד את כללי הבית, מותר לנו במידת הצורך לכעוס עליו ולהראות לו פנים לא מרוצות, אבל עכשיו זה לא הזמן "לשיחת פתרון".

למצוא את הזמן המתאים

פעמים רבות אנו מתנהגים בצורה מעט מזוהר ועליו לשים לב היטב ולהזהר: פעמים בזמן שבו אנחנו לא מתמודדים עם הבעיה באופן ישיר, דהיינו אם באותו יום הילד קם בזמן והתארגן כראוי, מאחר והבעיה "לא בוערת לנו" אנו שוכחים לטפל בה ולשוחח עם הילד. מתי אנחנו נזכרים? רק באותו יום, שהשעון מראה על 7:30 בבוקר והילד עדיין לא התעורר, באותו רגע עולה לנו הרצון "לשוחח" עם הילד על בעיית הקיסה והארגון בבוקר שלו, דווקא באותו בוקר תוך כדי שהילד עדיין ישן, איך אמורים: כאשר הברזל חם, כאשר הבעיה בזמן אמת. אבל חבל, אין זה הזמן המתאים, ולמה?! בגלל שבאותו בוקר כבר הספקנו "להעכיר" את האווירה ע"י

מי יכול להיות נציג?

תמונות באדיבות- רהיטי המושבה | מיישור אדומים רחוב עדות 6

להצטרפות למועפחת הנציגים של הרב שלום ארוש- 052-2240696